

*Familie- og kulturkomiteen på Stortinget***Vår ref:**

Doknr 26/00015

Saksbehandler:

Saksbehandler

Dato:

16. desember 2025

Barneombudets innspill til høring om Meld. St. 28 (2024-2025) «Tro på framtida – uansett bakgrunn»

Vi viser til tidligere innspill til regjeringens arbeid med stortingsmeldingen.¹ Vi har blant annet fremhevet viktigheten av at stortingsmeldingen kartlegger og vurderer hvilke konsekvenser de aktuelle tiltakene vil ha for barns rettigheter, inkludert en vurdering av om tiltakene er til barnets beste, jf. Grunnloven § 104 andre ledd og FNs barnekonvensjon artikkel 3 nr. 1.

Det varierer om regjeringens tiltak innenfor de fem innsatsområdene er forankret i og vurdert opp mot barns rettigheter. Det er imidlertid positivt at stortingsmeldingen flere steder fremhever viktigheten av at hensynet til barnets beste, inkludert barns medvirkning, ivaretas i sektorene, og at det er gjennomgående fokus på forebygging. Dette er avgjørende for at barn skal få oppfylt sine grunnleggende rettigheter. Vi ber om at dette får særlig oppmerksomhet i oppfølgingen av meldingen.

Barneombudet oppfordrer Stortinget til å:

- anmode regjeringen om å fremme forslag om å lovfeste barnets beste i sosialtjenesteloven.
- anmode regjeringen om å sikre at tiltakene følges av reelle økonomiske forpliktelser til kommunene, tilstrekkelig og kompetent bemanning for Helsestasjon og varige strukturer for tverrfaglig samarbeid. Uten dette vil gode intensjoner ikke gi reell forbedring for barna som trenger tidlig innsats mest.
- Anmoder regjeringen om å få på plass nasjonale råd for kommunene om kunnskapsbaserte tiltak for å bekjempe mobbing.
- følge opp stortingets vedtak fra behandlingen av stortingsmeldingen «en mer praktisk skole», og bevilger den summen for skolemat de har stipulert for statsbudsjettet 2026 for statsbudsjettet i 2027.
- anmode regjeringen om å sikre tilstrekkelige ressurser og kompetanse til å sikre et godt lag som kan ivareta elevens behov.
- be regjeringen å sikre langsiktig finansiering og stabile rammer for kompetansemiljøet for medvirkning, herunder en fast budsjettpost, og utvikle en strategi for barns medvirkning i statlig sektor, som blant annet omfatter å etablere strukturer for medvirkning i departement og direktorat.

¹ Innspillene er oppsummert i Barneombudets [innspill](#) av 1. oktober 2024

Barnets beste inn i sosialtjenesteloven (kap. 3)

Regjeringen vil styrke familiene gjennom å legge til rette for at flere foreldre kan stå i arbeid og ha økonomisk trygghet. Stortingsmeldingen viser til at regjeringen har tatt flere grep for å styrke oppfølgingen av barnefamilier. Det vises blant annet til at regjeringen har bedt Arbeids- og velferdsdirektoratet om å bidra til å sikre at barneperspektivet ivaretas i hele arbeids- og velferdsforvaltningen, i ny veileder om barnets beste for ansatte i Nav og innføringen av ungdomsgarantien i 2023.

Ovennevnte tiltak er viktige, men samlet sett utilstrekkelige for å sikre barns rett til økonomisk og sosial trygghet. Det er særlig uheldig at regjeringen ikke har valgt å gå videre med ekspertgruppen om barn i fattige familier sitt forslag om å lovfeste barnets beste i sosialtjenesteloven, til tross for at forslaget fikk bred støtte i høringsrunden. Regjeringen begrunner dette med at det ikke er gitt at lovfesting av hensynet til barnets beste i sosialtjenesteloven vil være egnet til å styrke barnets beste-vurderingene og om det er et nødvendig supplement til veilederen om barnets beste og andre pågående tiltak. Videre mener regjeringen at en eventuell lovfesting i sosialtjenesteloven alene *«vil kunne gi inntrykk av at prinsippet har mindre betydning i andre deler av Nav.»*²

Barneombudet mener begrunnelsen er lite tilfredsstillende, sett hen til at undersøkelser de siste 15 årene har vist at barns rettigheter er mangelfullt implementert i Nav. Helsetilsynet har tidligere vurdert at manglende kartlegging av barns behov når foreldre søker økonomisk stønad, og at barn ikke får et samordnet tjenestetilbud, er de områdene med høyest risiko for svikt i de sosiale tjenestene i Nav.³ Helsetilsynets landsomfattende tilsyn i 2022-2023 om hvordan Nav-kontorene ivaretar barns behov når foreldre søker økonomisk sosialhjelp avdekket lovbrudd ved ca 80 prosent av Nav-kontorene det ble ført tilsyn med. Helsetilsynet har besluttet å gjennomføre et nytt landsomfattende tilsyn med samme tema, som følge av omfanget av lovbrudd. Arbeids- og velferdsdirektoratet har iverksatt flere viktige tiltak for å bedre situasjonen, herunder revidering av rundskriv, veiledere og kompetansehevende materiell. Dette er positivt, men ikke tilstrekkelig for å sikre at hensynet til barnets beste ivaretas. Lovfesting er et tiltak uten store økonomiske og administrative konsekvenser, men svært viktig for å sikre at barns rettigheter og behov faktisk blir vurdert.

Vi mener for øvrig at argumentet om at lovfesting av barnets beste i sosialtjenesteloven vil kunne gi inntrykk av at regelen har mindre betydning i andre deler av Nav er lite treffende, og heller taler for at man bør vurdere å ta inn saksbehandlingsregelen i Nav-loven og/eller øvrig lovverk som regulerer Navs tjenester.

De første 1000 dagene (kap. 4)

De første 1000 dagene er avgjørende for barnets utvikling og livslang helse. Vi støtter en tydelig satsing på tidlig innsats, helhetlige tjenester og styrking av helsestasjonen som en sentral arena for forebygging og støtte til familier. Barns rett til å bli sett, hørt og beskyttet mot vold, overgrep og rus må ligge til grunn for alle tjenester fra første leveår.

² Meld. St. 28 (2024.2025) s. 98

³ Helsetilsynet (2022) *«Risikovurdering av sosiale tenester i Nav»*, Rapport 4/2022

En skole som gir barn like muligheter (kap. 5)

Barneombudet er bekymret for at den norske fellesskolen ikke gir alle barn like muligheter. Vi ønsker å trekke fram noen avgjørende tiltak.

Trygt skolemiljø

59 prosent av barna i barnebarometeret⁴ mente at de voksne må gjøre mer for å fange opp mobbing.. Trygt og godt skolemiljø er en grunnleggende rettighet for barn. Selv om effektive tiltak mot mobbing finnes, benyttes de ikke alltid av skolene.

Gratis skolemat for alle elever

Stortinget har bedt regjeringen legge frem en opptrappingsplan for å innføre et sunt og enkelt skolemåltid for alle elever i grunnskolen. Regjeringen har i statsbudsjettet kommet med en opptrappingsplan, men ikke satt av midler.

Laget rundt barn og unge og styrking av PP-tjenesten

PPT er en lovpålagt tjeneste (Opplæringsloven § 11-13) som skal sikre sakkyndig vurdering og bidra til tilrettelegging i barnehage og skole. Den er en sentral del av «laget rundt» barn og unge, og helt nødvendig for tidlig innsats og en inkluderende fellesskole.

Vi er bekymret for store kapasitetsforskjeller og varslede kutt i PPT. Dette svekker forebygging og oppfølging, og kan få alvorlige konsekvenser for barn og unges læring og trivsel.

Medvirkning (punkt 6.4.6)

Barneombudet er svært positive til at regjeringen vil tydeliggjøre og videreutvikle Bufdir som kompetansemiljø for barn og unges medvirkning. Dette er et viktig og nødvendig tiltak for å styrke barns medvirkning på systemnivå.

Arbeidet forutsetter at kompetansemiljøet har legitimitet, bredde, synlighet og kapasitet, og direktoratet må gis et tydelig mandat og gode og stabile rammebetingelser for arbeidet.

Langsiktig og tilstrekkelig finansiering er avgjørende.

Kompetansemiljøet må sees som en del av et helhetlig statlig arbeid for å stryke barns medvirkning på systemnivå. FNs barnekomite sine anbefalinger om å utvikle strategier, handlingsplaner og felles nasjonale retningslinjer på hvordan og når barns rett til å bli hørt skal ivaretas må følges opp

Med vennlig hilsen

Mina Gerhardsen
barneombud

Liv Marie Melby
fungerende fagsjef

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.

⁴ [Barnebarometeret 2025: Skole og lekser – Barneombudet](#)